

HALDEN KOMMUNE SENTRALADMINISTRASJON
Postboks 150
1751 Halden

Saksbehandler:
Andreas Røed

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Remmendalen avløpsanlegg

Kontrollnummer: 2019.035.I.FMOV

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Sten Wictor Larsen

Fra Fylkesmannen i Oslo og Viken:
Andreas Røed

Andre deltagere fra virksomheten:
Asle Berg
Lene Bergstrøm
Rune Løkkeberg
Marit Nilsen
Calle Evenrud
Roy Prang

Andre deltagere fra Fylkesmannen i Oslo og Viken:
Marte Rosnes

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Remmendalen avløpsanlegg den 23. oktober 2019. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Oslo og Viken avdekket 5 avvik og ga 1 anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

- Kommunens plan for forebyggende tiltak er mangelfull.
- Årsrapport for drift av avløpsanlegget er mangelfull.
- Kommunens overvåking av lokale effekter på resipienter ved utslippspunkter er mangelfull.
- Remmendalen avløpsanlegg mangler akkreditering knyttet til prøvetaking.
- Virksomheten har manglende rutiner og avvikshåndtering.

Anmerkninger:

- Halden kommune må ta større eierskap til måleprogram for Remmendalen avløpsanlegg.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

8. november 2019	Andreas Røed	Hilde Sundt Skålevåg
dato	kontrollør	seksjonssjef
	Fylkesmannen i Oslo og Viken	

Kopi av rapporten sendes til:

- Halden kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: HALDEN KOMMUNE SENTRALADMINISTRASJON	
Organisasjonsnr.: 974642743	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert enhet

Navn: Remmendalen avløpsanlegg	Anleggsnr.: 0101.0055.01
Kommune: Halden	Fylke: Østfold
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 16.12.2010	Sist endret: 30.08.2011

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte tilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Avfall
- Prosess og renseutstyr
- Kjemikalier
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Remmendalen avløpsanlegg plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Remmendalen avløpsanlegg innen 28. februar 2020 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmovpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Oslo og Viken v/Andreas Røed.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 30. august 2019. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Remmendalen avløpsanlegg bli ilagt et gebyr på kr 26 300,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 2 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Oslo og Viken. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Oslo og Viken (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Kommunens plan for forebyggende tiltak er mangelfull.

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensingsloven for Halden kommune til drift av kommunalt avløpsanlegg (tillatelsen), punkt 10.2. *Forebyggende tiltak.*

Kommentarer:

Kommunen skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning fra avløpsanlegget, og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre. På basis av miljørisikoen skal kommunen om nødvendig iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Kommunen skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

Det finnes en miljørisikovurdering for både avløpsanlegg og avløpsnett i Halden kommune, der kommunen har kartlagt farer og problemer og videre vurdert risikoen for at uønskede hendelser skal inntreffe. Det finnes også en tiltaksplan, men denne er ikke forankret i kommunens risikovurdering. Risikoreduserende tiltak har ingen bestemte frister for gjennomføring, og det er ikke bestemt hvem som er ansvarlig for oppfølging av tiltakene. Både tidspunkt for- og hvem som har ansvar for gjennomføring av risikoreduserende tiltak, samt hvem som har overordnet ansvar for gjennomførelse av risikovurderinger må synliggjøres i en handlingsplan.

Kommunen mangler også en skriftlig rutine for oppfølging av risikovurderinger. Slike rutiner må blant annet beskrive hvem som er ansvarlig for å oppdatere risikovurderinger, i hvilke situasjoner risikovurderingen skal revideres, samt hvor ofte den skal evalueres og hvem som er ansvarlig for å oppdatere handlingsplanen.

Avvik 2

Årsrapport for drift av avløpsanlegget er mangelfull.

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 11.2.2 *Årsrapport*.

Kommentarer:

Tillatelsen stiller krav til at kommunen skal utarbeide en årsrapport for driften av avløpsanlegget. Rapporten skal minst dokumentere forhold av betydning for det ytre miljø, herunder om overvåkingsresultater, vesentlige endringer i tilknytninger og påslipp, fremdrift ift tidsplan for vedlikehold, fornyelse og utbedring av avløpsnettet, mulighet for substitusjon av kjemikalier, resultater fra avviksbehandling m.v. Rapporten skal oppbevares i minst 5 år og være tilgjengelig ved inspeksjon.

Halden kommunes årsrapport for drift av avløpsanlegget etterlever ikke kravene som stilles i tillatelsen. Årsrapporten inneholder for eksempel ikke overvåkingsresultater, vesentlige endringer i tilknytninger og påslipp, fremdrift ift tidsplan for vedlikehold, fornyelse og utbedring av avløpsnettet eller mulighet for substitusjon av kjemikalier.

Avvik 3

Kommunens overvåking av lokale effekter på resipienter ved utslippspunkter er mangelfull.

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 12.1. *Lokal overvåking i tilknytning til utslippspunkter*.

Kommentarer:

Tillatelsen stiller krav til at kommunen skal sørge for overvåking av lokale effekter av utslippene i tilknytning til overløp og andre punkter med kjent risiko for utslipp, herunder de største overvannutslippene. Overvåkingen skal skje i henhold til et dokumentert program. Resultatene fra den lokale overvåkingen skal ellers innarbeides i årsrapporten.

Kommunens overvåking av lokale effekter på resipienter ved utslippspunkter er ikke i tråd med vilkår i tillatelsen. Det har for eksempel ikke blitt gjennomført overvåking av lokale effekter av utslipp i tilknytning alle overløp og andre punkter med kjent risiko for utslipp. Dette har derfor heller ikke vært en del av årsrapporten.

Avvik 4

Remmendalen avløpsanlegg mangler akkreditering knyttet til prøvetaking.

Avvik fra:

Tillatelsen, punkt 11.1. *Måling og beregning av utslipp.*

Kommentarer:

Tillatelsen krever at akkrediterte laboratorier/tjenester skal benyttes der dette er mulig. Fram til 01.01.2016 var det tillatt med ikke-akkreditert prøvetaking av avløpsvann i henhold til tillatelsen, men per dags dato er ikke Remmendal avløpsanlegg akkreditert. Under tilsynet informerte kommunen om at Norsk Akkreditering kommer i januar 2020, og at anlegget vil etterleve kravet om akkreditert prøvetaking etter dette.

Avvik 5

Virksomheten har manglende rutiner og avvikshåndtering.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, andre ledd punkt 7.

Kommentarer:

Internkontroll innebærer at virksomheter skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av miljølovgivningen. Dette skal dokumenteres skriftlig.

Virksomheten har et avvikssystem som brukes, men de har ikke definert hva som utgjør et avvik knyttet til ytre miljø. Det er heller ikke utarbeidet skriftlige rutiner for melding om avvik knyttet til ytre miljø.

7. Anmerkninger

Anmerkning 1:

Halden kommune må ta større eierskap til måleprogram for Remmendalen avløpsanlegg.

Kommentarer:

Halden kommune benytter seg i dag i stor grad av driftsassistansens kompetanse. Driftsassistanse har blant annet utarbeidet måleprogram for Remmendalen avløpsanlegg. Kommunen er ansvarlig for virksomheten og må ha eierskap til alle deler av driften, også der det blir benyttet konsulenter.

8. Andre forhold

Fremmedvann

Halden kommune har et nytt renseanlegg fra 2018, men har et betydelig problem med fremmedvann. Dette fører til store vannmengder til renseanlegget i perioder med nedbør og at avløpsvannet blir tynnere. Den store mengden fremmedvann medfører dårligere rensresultat og overløp. Kommunen har synliggjort dette problemområdet både i sine risikovurderinger og i hovedplan for avløp, og jobber per dags dato med å utbedre avløpsnettets for å begrense fremmedvann på avløpsnettets. Vi vil poengtere at det også er viktig at overvann håndteres i forbindelse med arealplanlegging slik at minst mulig av dette tilføres avløpssystemet.

Fylkesmannen mener det er viktig at Halden kommune tar tak i fremmedvannproblematikken, da dette potensielt kan redusere utslippet fra avløpsanlegget. Per dags dato er anleggets dimensjonerende kapasitet 42 000 pe (BOF5), og pe (BOF5) i maksuka for 2018 var på 36 732. Fylkesmannen ser det som bekymringsverdig at nye Remmendalen avløpsanlegg allerede begynner å nærme seg dimensjonerende kapasitet. Kommunen må derfor jobbe aktivt med å hindre fremmedvann inn på avløpsnettets.

Industripåslipp

Kommunen har myndighet og plikt etter forurensningsforskriften § 15A-4 annet ledd pkt. 1. Dette innebærer at påslippskrav i medhold av bestemmelsens første ledd kan fastsettes for å sikre at avløpsrenseanlegget overholder utslippskrav. Vi vil poengtere at det er viktig at Halden kommune har oversikt over sine industripåslipp. Det å kartlegge risikobedrifter og få oversikt over påslipp, samt oppfølging og oppdatering av påslippsavtaler, vil være et nyttig verktøy for å opprettholde og forbedre rensegraden på avløpsanlegget og hindre at tilførselen av metaller og miljøgifter øker.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter.
- Forskrift om begrenning av forurensing (forurensningsforskriften).

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen.